

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **večer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oglasila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Trgom na Slovenskem.

Sedanja večina državnega zbora, kakor tudi današnja vlada truditi se, da vsaj največje krivice volilnega reda odpraviti. Kar se je lani v tem oziru storilo, je znano. Ko se je pretresoval predlog Zeithammer-Lienbacherjev, in so liberalci zahtevali več poslancev za mesto Dunaj, izjavila je vlada, da bode v jednom prihodnjih zasedanj predložila državnemu zboru postavo, katera bo, ozirajoč se na vse dežele, volilne kraje posebno v mestnih skupinah tako sestavila, da bode na vsakega poslanca iste dežele in iste volilne skupine prišlo jednako število prebivalcev in davkov.

Tudi česki poslanec Zeithammer obljubil je svojim volilcem, ko jim je poročal o svojem delovanju, da bode on sam tako postavo izdelal, ako bi se vlada obotavljala.

Volilni red za Česko je posebno zvito in Nemcem na korist sestavljen: nemški volilni okraji so mnogo manjši nego česki; mali tržišči, o katerih se je vedelo, da bodo volili nemški, volijo v mestnej skupini, veliki trgi in celo mesta pa, ker so česka, morajo voliti s kmeti. Te krivice se bodo odpravile in Čehi dobodo več poslancev in s tem, kar je naravno, tudi večji upliv v državnem zboru.

Možno je, da pride ta postava uže v prihodnjem zasedanju državnega zbora v pretres. Ne bo torej odveč, ako uže sedaj preudarjamo, kako se bomo mi, Slovenci, pogajali s to postavo.

Čehi bili so vedno zvesti zavezniki slovenskega naroda; terjatve naše imele so mej Čehi vedno iskrene zagovornike. Posredno bi torej od večjega upliva českega imel korist tudi slovenski narod. A tudi neposredno imamo lahko hasek iz nameravane poprave volilnega reda. Največ bi pridobili štajerski Slovenci. Tukaj so razmere iste, kakor na Českem: slovenski volilni okraji so mnogo večji kakor nemški; na gorenjem in srednjem Štajerskem volijo skoraj vsi trgi v mestnej skupini — (namreč izmej 75 mest in trgov jih samo 10 voli s kmeti t. j. 13%) — ne tako na spodnjem Štajerskem. Tukaj iz 40 mest in trgov voli 13 s kmeti, to je 33%. Po tem takem je razumljivo, kako da ima južna Štajerska samo 5 poslancev. In ker v mestnej skupini ravno za to, ker mora toliko trgov s kmeti voliti, odločujeta mesti Maribor in Celje, imamo Slovenci, katerih nas je več kot tretjina, in kateri plačujemo tudi dobro tretjino davkov, samo tri poslance.

Ko se bodo pri popravi volilnega reda prestavila česka mesta in trgi, kateri volijo sedaj s kmeti, v mestno skupino, tedaj moramo zahtevati tudi mi, naj se jednako zgodi tudi pri nas. Kak pameten razlog je, da volijo v mestnej skupini trgi Vojnik, Vitanje itd., a trgi Vržeje, Ptuj-ska Gora, sv. Jurij, Braslovče, Rečica, Velenje, Pod-sreda, Podčetrtek, Planina, Pilštanj itd. pa s kmeti?

Poslajte torej vsi trgi, posebno pa oni na Štajerskem, pa tudi na Kranjskem in drugod, kateri volite s kmeti, prošnje na državni zbor, naj se Vam podeli volilna pravica v mestnej skupini. Vsak trg naj

prosi za se; nij dvomiti, da se bode na Vaše prošnje ob svojem časi jemal ozir. Da bi prosili, naj se principijelno vsem trgom da volilna pravica v mestnej skupini, ne bi bilo umestno. Takovej postavi n. pr. Poljaci zavoljo posebnih razmer v Galiciji ne bi pritrdili. Ako pa ta ali oni trg na Slovenskem prosi, da se postavi v mestno skupino, se temu ravno tako ne bodo protivili, kakor če se to ali ono mesto, ali pa ta ali oni trg na Českem ali Moravskem prestavi v mestno skupino.

Za takovo prestavljenje trgov iz kmetске skupine v mestno govori uže pravica sama: zakaj naj imajo v političnem oziru nekateri trgi nekakove predprave, katere se ne morejo z ničem opravičiti? Na dalje, recimo mestni volilni okraj Celje-Brežice voli jednega poslanca, kmetски volilni okraj Celje-Brežice tudi samo jednega, akoravno broji več ko petkrat toliko prebivalcev in plačuje tudi več ko petkrat toliko davkov. Če se pa prestavijo vsi trgi iz kmetске skupine v mestno, pomnožil se bo broj prebivalcev in znesek davka, na katerega pride v mestnej skupini jeden poslanec, a oboje se bo v kmetскеj občini znižalo. Razmera mej prebivalci in davki, na katere pride v mestnej skupini po jeden poslanec, in mej prebivalci in davki, na katere pride v kmetскеj skupini po jeden poslanec, bo torej vsaj nekoliko naravnejša in pravičnejša.

Tako spremembo zahteva pa tudi korist naše narodne stvari. Na Kranjskem postali bodo mestni volilni okraji ravno tako močne trdnjave za nas, kakor so to bili do sedaj kmetски, kajti vladin upliv, kateri uže po zadnjem spremembi volilnega reda ne bo ravno velik, zmanjšal se bode še, ter postal skoraj neznaten, kadar se pomnoži število volilcev s tem, da se prestavijo v mestno skupino še ostali trgi, v katerih nij okrajnih glavarstev ali sodnij, v katerih torej nij uradnikov, od vlade odvisnih. Na Štajerskem bi pa pridobili mestno skupino Celje, v katerej itak uže sedaj smemo upati da zmagamo, kakor je to zadnja volitev od leta 1879 pokazala, in ne mara še tudi Maribor-Ptuj. Možno pa je tudi, da bo potem treba volilne okraje tako sestaviti, da dobi južna Štajerska v mestnej skupini 3 poslance, in potem sta 2 gotovo naša. — Ganite se torej slovenski trgi, kateri volite sedaj v kmetскеj skupini, ako hočete, da postanete v tem oziru jednakopravni večini trgov. Ganite se, korist narodna zahteva to od Vas!

I. D.

Deželni zbor kranjski.

(VII. seja dne 26. septembra 1882.)

(Konec.)

Poslanec Dežman pravi, da je po zadnjem ljudske štetvi 50.000 Kranjcev izven dežele, mej njimi primerno malo v slovanskih deželah in najmenj 30.000 Kranjcem bilo bi potrebno znanje nemščine, posebno ker imajo Kranjce na Štajerskem in Koroškem, kot rudokope in pridne delavce jako radi. Potem pripoveduje Dežman neko anekdoto, da mu je, ko je lazil nedavno tega po gorenjskih hribih; tožil nek kmet, kako zelo obžaluje, da ne zna nemški; koliko več bi zaslužil potem in — da bi obvaroval svojega sina pred tako škodo (rekel je Dežmanu): „da

hab ich ihn zusammen gepackt und nach Judenburg geführt, dass er deutsch lernt und nicht slovenisch sprechen können wird!“ (Glasen smeh.) Posebno narodnim rodbinam, trdi Dežman, je mnogo do tega, da njih otroci znajo nemški.

Poslanec Svetec opomni, da je na Kranjskem jako potrebno znanje slovenskega jezika, kajti vsi dosedanja deželni predsedniki, izvzemši prečastitega g. Winklerja, ki ga zna, so se ga učili.

Poslanec dr. Zarnik: Napraviti imam nekoliko opazk napram g. Dežmanu, ki je toliko naglaševal, kako silno potreben je nemški jezik Slovincem, ako hočejo v tujih deželah priti do kruha. No, nemški jezik je našim deželanom jako malo potreben, kajti le redko hodijo oni v nemške kraje, pač pa v velikej množini v južne slovanske kraje in pa v Trst. Istim, kateri gredo v Trst, in katerih je jako velika večina, bilo bi znanje laškega jezika jako potrebno.

Toda gospodje nasprotne strani, kateri silijo nemščino našemu slovenskemu narodu le s povodom, da skbiijo za njega, ako gre mej svet, nikdar nijso še predlagali 500 ali 1000 gld. za pouk italijanskega jezika, ki bil v istini Slovincem, ki gredo po zaslužkih izven dežele, dosti bolj potreben, kakor pa nemški jezik. Ko bi pa imel deželni zastop nalog, skrbeti za vse tiste ljudi, kateri gredo izven dežele, treba bi bilo da njih poučevati skrbimo tudi v angleškem jeziku, kajti kranjski Slovenci so v Minnesotti in, Wabashi ustanovili uže prilično veliko kolonijo in ker je v severnej Ameriki poslovni jezik angleški, bi bilo jako potrebno in koristno, da bi naši rojaki istega znali. In tako bi bilo potem po načelu gospodov nasprotne strani skrb imeti za to, da se Slovinci nauče vseh jezikov. Najbolj treba bi pač bilo, da se naši ljudje uče hrvaškega ali srbskega jezika, ker, kakor je bilo uže istinito opomneno, oni hodijo v ogromnej večini v južnoslovanske kraje. Ali gospoda, ako bi se kak ljudski učitelj postopil pod sedanjim šolskim svetom vcepljevati našej mladini srbski jezik ali le cirilico, stante pede bil bi iz službe odpoden, akoravno bi deloval le koristno za naš narod. (Dobro! Dobro! Res je!) Iz tega se vidi, da našim narodnim nasprotnikom absolutno nič nij do tega, pomagati našemu narodu s tem, da se priuči njemu koristnih in potrebnih jezikov, ampak da jim je jedini smoter le germanizacija našega slovenskega naroda. (Dobro! Dobro! Res je!)

V obče pa mi nijsmo naših ljudskih šol ustanovili za tiste, kateri gredo izven dežele, ampak za naš narod, kateri v deželi ostane in tu živi. (Klici: Tako je!) Slovincu ki ostavi deželo, temu je samemu skrb, da se priuči jezika, kakoršen mu je potreben; kakor se v istini tudi Slovenci iz Kranjske n. pr. v Trstu jako hitro priuče laškega jezika. (Dobro! Dobro!)

Poslanec dr. Vošnjak opomni, da je mej bolniki, kateri so se oskrbovali v inozemskih bolnišnicah pretečeno leto, in katerih je bilo 3087, jih bilo največ oskrbljenih v južnoslovanskih deželah in v Trstu, najmenj pa na Nemškem. Ako se račun po teh številkah, je kranjskih Slovencev komaj 10.000 v nemških krajih, 30.000 pa v južnih po-

krajinah in v Trstu. Po tem pač nij vsem toliko potrebna blažena nemščina.

Poslanec dr. pl. Schrey pokara g. Svetca, da kot ud okrajnega in krajnega šolskega sveta nij precej proti litijskemu učitelju postopal uradno, kajti isti je pozabil na svojo dolžnost, ker se nij brigal za pouk nemškega jezika v ljudski šoli litijskej. Dr. pl. Schrey kot poročevalec še mnogo govoriči, ko nečno pa vsklikne: „Wer heute ein gebildeter Mensch sein will, muss deutsch können!“ (Glasno oporekanje! Nij res! Velik smeh. Nemški poslanci popravljajoči abotno trditev dr. pl. Schrey-a kličejo: „In Oesterreich!“)

Potem dovoli nemška večina 500 gld. za neobligatni pouk v nemškem jeziku v slovenskih ljudskih šolah na Kranjskem.

Ko pride predlog zaradi razpisa deželnih priklad na davke za normalno šolski zaklad na vrsto, poprime poslanec Robič besedo in ugovarja temu, da bi se Ljubljana izvzela gledé 17 % priklade za deželni normalno-šolski zaklad in sicer zaradi tega, ker tu ima plačevati južna in Rudolfova železnica svoje prineske za šolski zaklad. A te železnice imajo le jako malo svoje proge v mestu ljubljanskem, 18 1/2 milj pa na deželi, kjer železniški uradniki pošiljajo svoje otroke v ljudske šole, brez da bi bilo tam plačevati šolnine. V Ljubljani pa jo morajo plačevati. Tedaj je pač umestno, da se priklada od železnic pobira v tej visočini, kakor je za vso deželo postavljena in ne samo tako visoka, kakor jo pobira ljubljansko mesto. Normalno-šolski zaklad dobi gotovo izdatno svoto za svoje namene, akopram se mestu ljubljanskemu spadajoči znesek odšteje. Govornik stavi v tem smislu predlog.

Vitez Kaltenegger opomni, da finančni odsek v tej stvari pripravlja poseben postaven načrt, katerega kmalu izroči deželnemu zboru. Vsled tega pojasnila g. poslanec Robič umakne svoj predlog. Potem se sprejme predlog finančnega odseka.

K zadnjemu predlogu finančnega odseka, naj deželni zbor vse odobri, kar je deželni odbor za razne šole ukrenil, prijavi se dr. Zarnik, kateri pravi: Slavni zbor! Mi ta predlog finančnega odseka nikakor ne moremo sprejeti, kajti z našega stališča se z mnogim, kar je odredil deželni odbor, (namreč njega večina), nikakor ujemati in pritrjevati ne moremo. Gospod Dezman pretakal je tu uže bridke solze, da ne more, kakor je jadikoval, izražati zahvale nemškemu „Schulverein“ in isto je le nekako stisneno v svojem srci votiral. Jaz bodem predlagal resolucijo, da se zahvala izreka možem, kateri jo v istini zaslužijo. Nemški „Schulverein“ je dal za več šol na Kočevskem baje 9000 gld., a reči moram, gospoda, da je to res danajsko darilo, kajti lahko je šole ustanovljati, vse kaj drugega pa je, ustanovljene šole, posebno v prvi vrsti učiteljske moči, vzdržavati. Učiteljem se mora plačevati na treh ljudskih šolah, katere je ustanovil nemški „Schulverein“ 1200 gld., in gospoda, to reprezentuje kapital 24.000 gld., kateri mora kranjska dežela obrestovati s tem, da izplačuje učiteljske plače. Kakovo je potem to darilo, če je dežela prisiljena za to, v primeri z letnimi stroški neznatno darilo, tolike svote plačevati in obteževati davkoplačevalce s prikladami!

V velikej goropadnejši puščavi, po kateri, kakor kaže poročilo finančnega odseka o normalno-šolskem zakladu, mrgoli polno visokih števil, kaže se prijetna oaza, katera se tiče prečastitih očetov frančiškanov, ki oskrbljujejo z izredno veliko požrtvovalnostjo štirirazredno ljudsko šolo v Novem Mestu za res neznatno remuneracijo 158 gld. V Kamniku so č. oo. frančiškani tudi jako uspešno in ceno opravljal tamošnje ljudsko šolo na občno zadovoljnost, a Vi, gospoda nasprotne strani, ste je v svojem fanatizmu odpravili in tako zapravili kranjske deželi do 40.000 gld., kajti toliko treba kapitala, da daje 2000 gld. obresti, kolikor bodo stale po predlogih sedanje nemške večine deželnega zbora učiteljske plače za šolo kamniško, ne računajoč doklad in penzij učiteljev in njih žen in podpor za njih deco, katere podpore so neizogibljive.

Čuditi se je, gospoda, sicer na moje veselje, da Vi, ki ste č. oo. frančiškane v Kamniku toliko preganjali, one v Novem Mestu vendar v miru pustite, akoravno ne najdem v Vašem postopanju nobene konsekvence, da si jo naglašate vedno s tolikim ponosom. 158 gld. tedaj, gospoda, veljajo vsi učitelji na štirirazrednej šoli v Novem Mestu, to je svota, ki je neznatna, in ti možje, kateri činijo toliko koristi za deželo, gotovo zaslužijo, da se jim izreče zahvala dežele za njih velik trud. Gospoda nasprotne strani, včasih ste pridigovali, da vselej, kadar kaj sklenete, to storite: „mit dem Bleistift in der Hand und nur rechnend“, no, storite to tudi zdaj in pomislite, da ste s svojo neutemeljeno, nepotrebno besnostjo zoper č. oo. frančiškane v Kamniku zapravili deželi kranjske 40.000 gld.

Storite isto tudi č. oo. frančiškanom, učiteljem na ljudski šoli v Novem Mestu, pa je zapravljenih zopet 40.000 gld., kajti tudi tam bodo veljale učiteljske plače vsaj 2000 gld., in potem smo z 80.000 gld., katere smo od države pripravdali, hitro pri kraju. Jaz tedaj stavim predlog:

„Deželni odbor izreka prečastitim gg. očetom frančiškanom v Novem Mestu svojo zahvalo, da za tako neznatno svoto oskrbujejo pouk na ljudski šoli novomeškej.“

Poročevalec dr. pl. Schrey pravi, da predlog dr. Zarnika nij „zweckmässig“. Proti učiteljem gg. oo. frančiškanom v Novem Mestu nij bilo nobene pritožbe, oni storé svojo dolžnost, pač pa proti onim v Kamniku, zato je so se morali odpraviti. Da se izreče zahvala, pravi dr. Schrey, od strani deželnega zbora, bi to ne bilo umestno; to naj stori šolska oblast, namreč deželni šolski svet.

Predlog dr. Zarnika se potem zavrže; zanj glasujejo le vsi narodni poslanci.

Potem se sprejmo vsi predlogi finančnega odseka tudi v tretjem branji, na kar se seja sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. septembra.

Za vojaškega načelnika v Sedmograški imenovan je dosedanji načelnik v Trstu F. M. L. baron Schönfeld. V Pešto pride kot divizijoner F. M. L. nadvojvoda Ivan Salvator, na njegovo mesto na Dunaj pride dosedanji divizijoner v Pragi F. M. L. baron Dumoulin. Načelnistvo praške divizije prevzel bode sam prestolonaslednik Rudolf, ki bode postal ob enem F. M. L.

V četrtek bila je v Brnu pri namestniku grofu Schönborn-u ob priliki otvorenja deželnega zbora soareja, pri kateri sta bila tudi minister dr. Pražak in biskup dr. Bauer. Izmej nemških poslancev bilo jih je malo navzočih. Namestnik razgovarjal se je z gosti večinoma česki.

Za Sleziijo se bo v kratkem izdala naredba pravosodnega ministerstva, s katero se bo uredila raba českega in poljskega jezika pri sodnijah; natanjko se bode določilo, pri katerih sodnijskih okrajih je v navadi česki ali poljski, ali pa česki in poljski jezik zraven nemškega, tako da ne bode ni poljski in česki jezik v celej deželi kot navaden pripoznan.

V gališkem deželnem zboru prebrala se je peticija dveh kmetskih občin zahodne Galicije, v kateri se prebivalci pritožujejo zoper oderuške obresti lvovske „rustikalne banke“. Zbornica je mej branjem večkrat dala dušek svojemu srdcu in gujevu.

Vnanje države.

Srbski kralj Milan pričakuje se 6. oktobra v Ruščuku, kjer se bo mudil dva dni. — Srbska vlada odposlala je prejšnjega ministerstvu predsednika Nikolo Ristića z neomejeno polномоčjo v Valjevo, da bi tam zatrl hajduke. — Železnica se pridno gradi. Proga Semendrija-Velika Plana se bo v kratkem dala v promet; v begradskem okrožji je že uže 10 kilometrov izdelane.

V Kavkazu vneli so se velikanski gozdi. Do sedaj se s posekavanjem še nij mogel zaježiti strašni požar. Uzrok tem požarom je baje večmeščna vročina in suša.

Gambetta je v Parizu, kjer se je malo časa mudil, svojim političnim prijateljem povedal, da bo v prihodnjem zasedanju komore bolj odločno stopil na noge. V pretekli sesiji držal je na se, da se ne bi reklo, da ga tira osobno sovraštvo do Freycineta.

On misli, da je prišel trenutek, v katerem naj bi se obljubljene reforme energično vzele v roke. Republikanski poslanci so povsem spravedljivega duha; ta slučaj naj bi ministerstvo uporabilo gledé reform in s tem naj bi dokazalo, da je kaj boljšega nego samo „kabinet za počitnice.“ O ministrih se je Gambetta izrekel pohvalno. Kamora naj odločno pokaže, kaj da želi, in le tedaj naj vrže ministerstvo, kadar ve, kaj ima pričakovati od naslednjega.

O grško-turški meji poročal je Said-paša inostranskim zastopnikom Porte mej drugim tako-le: „Po mnogih sejah s Konduriotis-om se je našlo sporazumljenje v mejnem vprašanji. Vsi kraji, o katerih smo si bili navskriž, prepusté se Grški. Dasi se takoj umaknemo iz teh krajev, držimo se vendar črte, ki je bila na zadnje predložena. Ta črta začinja pri Chidropaluki, gre ob gorah Ortad žilar in Catallar do „razvalin“, ter se spušča potem v ravnicu Salambrije in sotesko Gunčke. Nekoliko časa gre ob tej reki navzgor, se obrne na desno in drži potem zopet v goré severno od „Zarkos“.

Kakor „Times“ poročajo, sklenilo se je v Egiptu pustiti 12.000 mož; v merodajnih krogih se priporoča, da bi naj bila posadna vojska sestavljena deloma iz indijske vojske muhamedanske vere. — Z eksplozijo vlaka v Kahiri vničila se je vsa zaloga artilerije.

Iz seje mestnega zbora ljubljanskega

dne 28. septembra 1882.

Navzočnih je 20 odbornikov. Župan g. Grasselli prečita dopis župana v Inomestu, ki prosi podpore za po vodi poškodovane prebivalce tirolske dežele. Po nasvetu župana izroči se dopis finančnemu odseku, da stavi svoje predloge.

O dopisu deželnega odbora kranjskega za stran prodaje licealnega poslopja poroča v imenu pravnega odseka dr. Zarnik, kateri pravi:

Slavni mestni zbor! Znano je vsem gospodom, da je deželni zbor kranjski v zadnjem zasedanju sklenil zidati nov muzej, z imenom Rudolfinum. Sklenil je tudi, da naj se licealno poslopje proda državi in ako bi ga ta ne hotela, potem da se pogaja z ljubljanskim mestom, da ga slednje kupi.

Kar nenadoma pride od ministerstva za uk in bogočastje odgovor, da kupi licealno poslopje za 40.000 gld. s tem pogojem, da ljubljanska občina in druga dva interesenta, namreč knezoškofijski ordinarijat in historično društvo Kranjsko izjavita, da občina ljubljanska brezpogojno prepušča licealno poslopje v last erara in se odpove dozdanih pravic, imeti tam nameščeno ljudsko šolo. Magistrat izjavil je pravnemu odseku, da to nikakor ne gre, da bi mesto kar meni nič tebi nič dalo tako izjavo, kajti treba bi bilo potem precej graditi drugo ljudsko šolo. Kar se tiče zgodovine poslopja, opomni to le: Poslopje bilo je prej samostan frančiškanov, namreč kalcejatov, a ko je cesar Jožef razpustil ta red, prišlo je poslopje v last državi in leta 1790. prodano je bilo kranjskim stanovom za 6780 gl. s tem pogojem, da ostane za tiste učilnice namenjeno, katerim je bilo l. 1788 posvečeno, namreč za filozofične in anatomične študije in za normalko. In v vseh poznejših ukazih in dekretih je vedno govor o normalki. Ljudska šola pa je naslednica normalke in zato ima mesto gotovo pravico, da nastani brezplačno svojo ljudsko šolo v tem poslopji, kajti, ako bi mesto te pravice ne imelo, gotovo bi se ministerstvo ne upitavalo zaradi tega. Mestni magistrat je pravnej sekciji sicer uže nasvetoval, naj bi mesto te pravice uknjižilo na licealno poslopje, a pravni odsek nij bil tega mnenja, dalje zaprek delati, ker bode skupljeni denar za zidanje muzeja in ker mi gotovo želimo, da se kmalu prične graditi potrební muzej. Zaradi tega nasveteje pravni odsek: Mestni odbor naj dovoli, da dežela proda licealno poslopje ministerstvu za uk in bogočastje s tem pogojem, da mesto še nadalje nastani v poslopji svojo ljudsko šolo brezplačno.

Dr. Suppan pravi, da je glavni smoter, katerega naglašá ministerstvo za nakup licealnega poslopja ta, da dobi poslopje v neomejeno last. Dežela bi poslopje lahko prodala, brez da koga vpraša, kajti ako ima kdo servitutne pravice, to čisto nič ne ovira prodaje. Prašal se je pa tudi škofijski ordinarijat in historično društvo. Prvo je uže izdalo izjavo, a historično društvo — kje ga bomo iskali? Mesto,

nadaljuje dr. Suppan, ne bode zamoglo pravice do prostorov dokazati in bode izgubilo pravdo. Zatorej bi bilo bolje nekaj pridobiti in prodaje ne ovirati. Mestni zbor naj bi izjavil, da nijma nič proti temu, da preide licealno poslopje v popolno last erarja s pogojem, da se mestu zagotovi, da sme imeti ljudsko šolo vsaj še deset let brezplačno v poslopji.

Dežman pove, da on in dr. Schaffer, kot deželna odbornika ne bosta glasovala, a misli, da, če pride do tožbe, bode mesto izgubilo pravdo.

Dr. Schaffer meni, da bode itak treba zidati v kratkem novo šolsko poslopje, tedaj je obrok desetih let zadosten.

Dr. Zarnik zagovarja odsekov nasvet pravi: Gotovo je, da ima mesto pravico imeti šolo v poslopji, sicer bi vlada ne bila stavila vprašanja. Kar se pravnega stališča tiče, bilo bi veliko prepira. Mesto je s svojo šolo naslednik normalke in ima gotovo iste pravice, ki so bile priznane normalki. Jaz ne vem, so li bile na normalki kake štipendije in kje se zdaj uživajo, kajti ko bi se uživale na ljudske šoli, je to izvrsten dokaz, da je ljudska šola naslednica normalke. Knafeljeve štipendije za Kranjce bile so najprvo ustanovljene le za juriste, a ko se je l. 1849 dunajska univerza preustrojila in so se napravile štiri enakopravne fakultete, ukrenilo se je, da dobivajo štipendije zdaj tudi filozofi in medicinci. Jednako je pri ljudske šoli, ki je naslednica normalke, tedaj tudi pravic, katere je le-ta uživala. Če pravica na brezplačno porabo prostorov tudi nij uknjižena, zastarana je gotovo. Da bi mesto kar samo za 10 let si osiguralo pravico, ki mu pristoji neomejeno, to ne gre. In vprašanje je, bomo li res morali zidati novo ljudsko šolo. Zemljišče za vadnico je že kupljeno in se je prva svota že v državnem zboru dovolila; tedaj se bode poslopje v kratkem počelo graditi in vadnica zapusti licealno poslopje, pozneje tudi muzej, tako da bode dosti prostora praznega in bode mesto dobilo lahko boljše prostore za ljudsko šolo, nego so sedanj. Mestnemu odboru bilo bi jako žal, ko bi vlada zaradi tega razdrila kup, a jaz mislim, da vlada hoče teh 40.000 gold. dati le kot nekako darilo za stavbo muzeja, ker je pa to težko v državnem zboru, zato hoče vlada kupiti licealno poslopje, katero potrebuje za gimnazijo, za drugega nič. Mi tedaj ne moremo oddati te pravice, kajti v poznih letih bi se nam lahko očitalo, da smo jo zavrgli lahkomišeln.

Pri glasovanju zavrže se nasvet dr. Suppana in se sprejme odsekov nasvet z vsemi narodnimi glasovi proti peterim nemškim. Dr. Zarnik nasvetuje v imenu personalnega odseka, da se detektivu Mihi Mežanu dosedanja nagrada 50 gld. za opravljanje službe v mestnih zaporih odtegne ter prisodi sedanjemu pomagaču mestne sluge, mestnemu stražniku Mihi Balohu.

Predlog se sprejme in potem seja sklene.

Domače stvari.

— (Deželnega zbora kranjskega) prihodnja seja bode v torek ob 10. uri.

— (Klub narodnih deželnih poslancev) ima v ponedeljek zvečer ob polu sedmeji uri sejo.

— (Mestni zbor ljubljanski) ima v ponedeljek zvečer ob 6. uri tajno sejo.

— (Zima pride — Sima gre.) Mrzlo in deževno vreme odgnalo je lastovke tja doli na solčni jug. Vse v naravi kaže, da se bliža, da pride zima, a šolski nadzornik Sima ta pa gre, kajti mej novo imenovanimi šolskimi nadzorniki zaman iščeš slavnih imen Sime in Linhart. Veselje, da je frančiškanom v Kamniku odvzet pouk v ljudske šoli, nij dolgo ostalo neizkaljeno in star pregovor pokazal je tudi zdaj veljavo, da: „Kdor drugemu jamo koplje, sam va-njo pade“. — Kdo je imenovan sicer nadzornikom, nam še nij znano, da je pa propala omenjena dvojica, to povzamemo „N. Fr. Pr.“, katera ihteč se in v solzah utopljen, liki kaka dolina v Tirolih, pripoveduje to grozno, srca pretresajočo vest.

— (Popravek.) Pri govoru poslanca gosp. Robiča urinila se je pomota, kakor bi bil rekel,

da je Weissenfels popolnem slovenski. To nij res, ampak g. Robič je rekel, da sta dve mali vasi, spadajoči k Weissenfelski fari, slovenski in tudi v Weissenfelsu je nekaj ljudi, ki govore samo slovenski.

— (Vojaška godba) domačega pešpolka Kuhn svira pod vodstvom svojega kapelnika jutri 1. oktobra v čitalnični restavraciji. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 25 kr.

— (Iz Rudolfovega) se nam piše v 28. dan t. m.: „Veliko razburjenost je prouzročilo postopanje komisije za volitve v mestni zbor, katera je o reklamacijah spoznala, da gimnazijski profesorji: Klemenčič, Vovk, L. Hrovat in Staudacher nijmajo aktivne volilne pravice. To je proti jasnemu zakonu in nadejamo se, da bode c. kr. okrajno glavarstvo žaljenei pravici pomagalo do veljave in zavrnilo tako samovoljno in žaljivo tolmačenje zakonov.“

— (V Djakovem) obhaja se jutri izredna slavnost; blagoslovja se po vladiki Strossmayer-u, uzoru žarnega, požrtovalnega domoljuba, dozidana stolna cerkev. Izmej Hrvatov udeleže se društva, pevci, Sokoli, razni dostojanstveniki itd. in parobrod „Hrvat“ stavljen je baš v ta namen na razpolaganje. Nam Slovencem zbog velike oddaljenosti nij možno biti osobno navzočnim pri tej svečanosti, a zaradi bratovskih razmer mej nami in Hrvati, zlasti pa zaradi visokega spoštovanja do preuzvišene „dike Jugoslovanstva“, bode jako prikladno in umestno, ako se v duhu udeležujemo tega nenavadnega dne, ako električna iskra sporoča doli v daljno Slavonijo naša presrečna čestitanja in naše preudane poklone.

— (Razpisana je služba) učitelja na jednorazrednici v Lescab. Letna plača 400 gld. in stanovanje. Prošnje do 20. oktobra t. l.

— („Ljubljanskega Zvona“) danes zjutraj izšla 10. številka prinaša naslednjo vsebino: —b—: Poslednji brat. Pesen. — Dr. Fr. Detela: Malo življenje. Povest. (Dalje.) — Dr. H. Dolenc: Izza mladih let. V. — Dr. Fr. Kos: Slovenci za Karola Velikega. (Dalje.) — —b—: Na poti. Pesen. — Fr. Wiesthaler: Slovenska elegija iz preteklega veka. I. — R. Poznik: Mrtvaški ljubeč. — Gorázd: Dež. Pesen. — —b—: Po slovesu. Pesen. — S. Bric: Nemanič. Pesen. — Janko Kersnik: Luterski ljudje. Povest. (Konec.) — J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. — E. Lah: Statistične črtice o Kranjskem prebivalstvu 1881. l. — Fr. Šumi: Od kod so Podmiljščaki? — M. Malovrh: Vuk Vrčević. — A. Bezenšek: Šolstvo in prosvetni zavodi v kneževini Bolgarski. (Dalje.) — Slovenski glasnik.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Kajiro 29. septembra. Eksplozije trajale so tri ure. Na kolodvoru pogasil se je ogenj zvečer. Dva delavca prijeli so, ko sta hotela zažgati nekaj voz; tretji delavec je ubežal. Mrtvih 5, ranjenih 20 oseb. Kolodvor za osebe so rešili, a vsi magacini z živžem za vojsko za deset dnij in 100 voz municije je uničenih.

Razne vesti.

* (Prebivalstvo naše zemlje.) Najzadnji dopolnilni vezek št. 69 „Dr. A. Petermanns Mittheilungen“ donša najnovejše podatke o statistiki prebivalstva, o premembih političnih mej itd. Po teh jako zanesljivih virih preračunjeno je število prebivalcev: V Evropi (brez Islandije in Novaje Zemlje) na 327,743.400, v Aziji na 795.591.000, v Afriki na 205,823.260, v Ameriki na 100,415.400, v Avstraliji in Polinesiji na 4,232.000, v polarnih krajih na 82.500, na vsej zemlji na 1434 milijonov. Tedaj spada na štirjaš kilometer v Evropi 34, v Aziji 18, v Afriki 7, v Ameriki 2-6, v Avstraliji in Polinesiji 0-5, po vsej zemlji poprek pa 10-5 ljudij.

* (Policija v brivnici.) V Petrogradu pripoveduje se naslednja kratkočasna dogodba: Neki dijak iz jako odlične rodbine hoteč obriti si brado, stopi v brivnico in reče brivcu, naj ga obrije. A ta se, kakor bi se ga bal, ustavlja, naposled pa zahteva, naj mu dijak pokaže uradno dovoljenje, da se sme obriti. Djak smejoč se odvrne, da takega dovoljenja nijma in odide smejoč k svojemu rojaku, ki nij nikdo drugi, nego grof Loris Melikov ter mu pripoveduje o tem dokazu policijske opreznosti.

* (Zviti tatovi.) Trgovec v Berlinu odposlal je pred jednim letom zaboj z umetelnimi cveticami in peresi v Brno, kamor pa nij nikdar dospel. Reklamovalo in iskalo se je, a brez uspeha. Nedavno pa je bil ta trgovec zaslišan pri sodnji. Prišli so namreč na sled tatvinske zadrugi, ki je na jako rafiniran način izvrševala tatvine po zalogah avstrijskih železnic itd. — Jednega lopova so namreč zabili v zaboj in odpo-lali kot blago. Ko se je magacin, kamor se je položilo dozdevno blago, zapri opoludne, izlezel je tat iz zaboja, kateri je bil tako priredjen, da je bilo moči odpreti ga znotraj, ter napolnil zaboj z raznim blagom, da se je dosegla teža njegovega lastnega telesa. Potem je ubežal, nakradeno blago pa se je odposlalo dalje na naznačeni naslov, kjer so blago tatovi dobili v roke. Zdaj so polovili vso zadrugo in zlodejci obstali so vse. Mej drugim pripovedovali so tudi, da je na postaji Cottau v zaboji oddani tat jedenkrat cele pol ure moral stati na glavi, ker se je zaboj, da si je imel napis „Nicht stürzen“, vendar tako nerodno postavil na tehtnico in tam pustil nekaj časa.

* (Zakaj nijmajo ženske brk?) Nek ameriški list rešil je jako dovtipno vprašanje, zakaj ženskam ne rastejo brke, da si se pri marsikateri pokazujejo male brkice. „Ustne gibljejo se neprestano“ — pravi omenjeni list. „Vedna konverzacija — v nižjih krogih jej pravijo brbljanje — in neprestano govorčenje stori, da se osobito gorenja ustna brez odmora giblje in potem je naravno, da gorenja ustna nijma ni časa, ni pokoja, da jej porasto brke.“

Tuji:

29. septembra.

Pri Slonu: Atzger z Dunaja. — Libkowie iz Zagreba. — Krupka z Dunaja. —
Pri Malici: Winter iz Gradca. — Löwy z Dunaja. — Geber iz Gradca. — Schidhof z Dunaja.

Tržne cene v Ljubljani

dné 30. septembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	96
Rež,	5	20
Ječmen	4	23
Oves,	2	60
Ajda,	5	53
Proso,	5	4
Koruza,	6	80
Leča	8	50
Grah	8	50
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	50
Maslo, kilogram	—	94
Mast,	—	86
Špeh frišen	—	80
„ povojen,	—	78
Surovo maslo,	—	78
Jajca, jedno	—	2 1/2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	62
Svinjsko	—	60
Koštrunovo	—	28
Kokoš	—	35
Golob	—	18
Seno, 100 kilogramov	2	68
Slama,	1	60
Drva, trda, 4 kv. metre	6	—
„ mehka, „ „	4	—

Dunajska borza

dné 30. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld. 75	kr.
Srebrna renta	77	30
Zlata renta	95	45
5% marcna renta	92	85
Akcije narodne banke	825	—
Kreditne akcije	317	10
London	119	10
Srebro	—	—
Napol.	9	43 1/2
C. kr. cekini	5	65
Nemške marke	58	20
4% državne srečke iz l. 1854	120	50
Državne srečke iz l. 1864	100	169
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	40
Ogrska zlata renta 6%	119	35
„ „ 4%	87	85
„ „ papirna renta 5%	87	—
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 115	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	188	70
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	25
Kreditne srečke	100 gld. 174	—
Rudolfove srečke	10	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	126
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	230	—

MAKART-ALBUM

izhaja v 10 vezkih, vsaki teh ima najmanje 4 umeteljniško izdelane lesoreze.

Vsaki 14 dni po jeden vezek à 60 kr.

Naročnina se sprejema in se dobi uže prvi vezek pri

(633 - 1)

J. GIONTINI-ji v Ljubljani.

KAROLINA FISCHER,
operna pevka,
Krakovski nasip št. 4, I. nadstropje,
poučuje

V petji in igri na glasoviru,
(tudi četveroročno), doma in izven doma, pričetnike,
kakor tudi napredujoče ter prosi mnogoštevilnega nagovora.
Ima najboljša spričevala dunajskega konservato-
rija in njega diplom. (621—2)
Doma je opoludne od 12. do 2.

Izurjenega stenografa,
slovenskega in nemškega jezika popolnem zmožnega, sprej-
mem takoj.
Dr. Dominkuš,
(631—1) odvetnik v Mariboru.
Št. 13.790. (632—1)

Oklic.
Ljubljansko mesto namerja **živinski se-
menj** od dozdanjega prostora preložiti na kak
prostor blizu nove mestne klavnice.
Posestniki okoli mestne klavnice ležečih zem-
ljišč so torej povabljeni, da izročé ponudbe o prodaji
svojih zemljišč ali vsak zá-se ali združeni do **15. dne
oktobra 1882** mestnemu magistratu.
Mestni magistrat v Ljubljani,
dné 22. septembra 1882.
Župan: Grasselli.

Licitacija
moške in otroške obleke
bode ta **ponedeljek** v tukajšnjem čitalni-
škem poslopji, v prodajalnici g. Orehka.
V Ljubljani, v 29. dan septembra 1882.
(627—2) Oskrbništvo konkurzne mase.

Olíkan mož,
bolj postaren, ki premore kakih 40.000 gld., želi z
jedno solidno in neodvisno damo — samico ali vdovo
brez otrok — kakih 30 let staro, stopiti v ožje zna-
nje. Zahteva se: nježno srce, varčnost in primerno
premoženje. Pisma s fotografijo naj se pošljejo z
napisom „A. Z.“ upravnistvu tega lista. Diskrecija
se jamči. (624—2)

Nouveautés
Deževnih plaščev za dame od gl. 6 do 26
Jaquetov „ „ „ „ 7 „ 42
Manteletov „ „ „ „ 8 „ 28
Ogrinjal iz pliša, tkanine in svile
od gl. 15 do 120.
Specijalitete v otroških oblekah.
Veliko zalogo
klobukov za dame
po novejši šegi
priporoča (590—5)
M. NEUMANN,
v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.
Izvanjska naročila se točno izvrše in, kar ne bi dopadalo,
se brez ugovora premenja.

Lepe in po cení
klobuke in čepke,
kakor tudi
kožuhovino
prodaja (506—53)
Anton Krejči,
v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledaliških ulic.

Malinovec
prve vrste, iz najboljših štajerskih gorskih malin,
ki tudi prepijetno diši, 1 kilo 80 kr., 1/2 kilo
40 kr., razposilja
lekarna „pri samorogu“,
v Ljubljani, Mestni trg št. 4. (498—14)

Potovalci za šivalne stroje
sprejmejo se pri (630—1)
Jan. Jax-u v Ljubljani.

Prvo avstrijsko občno
zavarovalno društvo zoper nesrečo
na Dunaji.
Uplačani kapital: **Jeden milijon gld. a. v.**
Društvo se pogodi:
I. za posamezna zavarovanja nesreče
za telesna poškodovanja, ki zavarovanca lahko srečajo v njegovem poklicu in
izven njega, doma ali na poti.
Primeri: Bankir, zdravnik, advokat, uradnik itd., sklene, če se na 10 let ob-
veže, lahko zavarovalnino s **10.000 gld.** za smrt ali invalidnost in vplača
vsako leto **premije 9 gld.** — Za nevarne poklice je premija primerno
večja.
2. za skupna zavarovanja
za telesna poškodovanja, ki zamorejo zadeti vse čiharne osebe, ki delujejo v
kakej tovarnej ali kakem drugem povzetju. (595—3)
Glavna agentura:
Ljubljana, V. Seunig, Gradišče št. 4.

Tovarna za peči in glinaste zdelke
ANTON-a JELOČNIK-a,

(prej Fran Legat),
v Ljubljani, Trnovski pristan št. 4,
priporoča slavnemu občinstvu svojo
zalogo pečij,
od najprostejših do najfinejših vrst.
Dalje
štedilna ognjišča, ozaljške pri stavbah in vrtih,
cevi za stranišča, ogenj zdržujoče opeke,
sploh vse v to stroko spadajoče predmete, zagotavlja najnižje cene in solidno postrežbo.
Na zahtevanje pošlje se cenik. (527—12)

Jesenske obleke od gl. 14 do 42
„ vrhnje suknje 12 „ 32
„ hlače 4 „ 12
Zimske suknje 16 „ 50
Menčikofe iz suknà. 18 „ 54
„ „ lodna 12 „ 30
Sacco iz lodna 6 „ 10
Kožuhe za lov in dom 16 „ 20
Spalne halje 10 „ 24
Deževna ogrinjala za civil in vojake „ „ 8 „ 24

Obleke za dečke in otroke
v mnogej izbéri prodaje najcenejše (589—7)
M. NEUMANN,
v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.
Izvanjska naročila se promptno izvedejo in, kar se ne
bi dopadalo, se brez ugovora zamenja.